



Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 31. mai 2022
(OR. fr)

9361/22

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0032(COD)

COMPET 358
IND 187
MI 414
RC 32
RECH 260
TELECOM 236
FIN 573
CADREFIN 87
CODEC 761

MÄRKUS

Saatja: Eesistujariik

Saaja: Nõukogu

Eelmise dok nr: 9177/22

Komisjoni dok nr: 6170/22 + ADD 1

Teema: Määrus, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa
pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks (kiibimäärus)
Eduaruanne

Delegatsioonidele edastatakse lisas konkurentsivõime nõukogu 9. juuni 2022. aasta istungiks eesistujariigi eduaruanne määruse kohta, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks (kiibimäärus).

Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks (kiibimäärus)

Eduaruanne

I. SISSEJUHATUS

1. 8. veebruaril 2022 esitas komisjon eespool nimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepaneku¹. Ettepaneku alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 114, artikli 173 lõige 3, artikli 182 lõige 1 ja artikkel 183.
2. Määruse ettepaneku eesmärk on tugevdada Euroopa pooljuhtide väärtusahelat ning võimaldada pooljuhttehnoloogiate ning täiustatud ja järgmise põlvkonna kvanttehnoloogiate arendamist ja kasutuselevõttu, mis suurendab liidu potentsiaalset suutlikkust kõrgetasemelise projekteerimise, süsteemide integreerimise ja pooljuhtide tootmise valdkonnas ning aitab kaasa digi- ja rohepöörde saavutamisele.
3. Komisjoni ettepanekule on lisatud teine määruse eelnõu, millega muudetakse määrust (EL) 2021/2085, millega luuakse ühisettevõtteid programmi „Euroopa horisont“ raames, mis on pooljuhtide ühisettevõtte loomise põhiõigusakt. Kõnealuse määruse eelnõu vaatab eraldi läbi teaduse tööühm.

¹ Dok 6170/22 + ADD 1.

4. Kiibimääruse ettepanekule ei ole lisatud mõjuhindangut. Selle asemel avaldas komisjon 11. mail 2022 komisjoni talituste töödokumendi, milles esitati kokkuvõtte ettepaneku eesmärgist ning komisjoni valitud meetoditest, kriteeriumidest ja poliitikavalikutest.
5. Komisjon esitas oma algatuse konkurentsivõime nõukogu 24. veebruari 2022. aasta istungil „Muude küsimuste“ all.
6. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ei ole ettepaneku kohta oma arvamust veel esitanud.
7. Euroopa Parlamendis ei ole tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon (ITRE) oma raportit üle veel hääletanud.
8. Euroopa Ülemkogu rõhutas oma 21.–22. oktoobri 2021. aasta kohtumisel vastu võetud järeldustes, et oluline on teha kiireid edusamme algatustega, millega edendatakse kogu väärtusahelat hõlmava tiptasemel Euroopa mikrokiipide ökosüsteemi loomist, sealhulgas tooraine osas, kuna see on äärmiselt oluline, et vältida meie digipööret takistavaid puudujääke. Sellega seoses märkis Euroopa Ülemkogu, et ta jääb ootama peatset Euroopa kiibiõigusakti ettepanekut.

II. TÖÖ NÕUKOGU ETTEVALMISTAVATES ORGANITES

9. Komisjon esitas oma ettepaneku alaliste esindajate komiteele 9. veebruaril 2022.
10. Konkurentsivõime ja majanduskasvu töörühm alustas ettepaneku läbivaatamist 14. veebruaril 2022 ning jätkab läbivaatamist, et esitada eesistumisperioodi lõpuks eduaruanne oma töö kohta.

11. 2022. aasta veebruarist maini toimunud üheksal koosolekul keskendus töörühm oma aruteludes eelkõige komisjoni ettepanekus esitatud kolme samba juhtpõhimõtetele. Läbivaatamise selles etapis jäeti eelarveaspektid välja. Eelkõige käsitleti järgmisi teemasid.
- Kiibialgatust (*Chips for Europe initiative*) käsitlev I samm: algatuse eesmärgid ja elluviimine, Euroopa kiibitaristu konsortsium, pädevuskeskuste valimise kord ja nende seotus ülejäänud pooljuhiökosüsteemiga.
 - Varustuskindlust käsitlev II samm: esimeste omataoliste mõiste määratlemine, hindamismenetlus integreeritud tootmisrajatise või Euroopa avatud pooljuhitehase staatuse saamiseks ning ettepaneku lisaväärtus võrreldes olemasoleva riigiabi lubamise menetlusega.
 - Seiret ja kriisikoordineerimist käsitlev III samm: seire- ja eelhoiatusmehhanism, erakorraliste vahendite toimivus ning võimalik mõju ühtse turu ligitõmbavusele.
 - Lisaks arutati juhtimise, konfidentsiaalsuse, karistuste ja komiteemenetluse sätteid, viies lõpule kogu teksti analüüsi.
12. Eeltoodu põhjal kogus eesistujariik kokku liikmesriikide kirjalikud märkused kogu määruse eelnõu kohta. Pärast töörühmas toimunud arutelusid ja nende märkuste analüüsi esitas ta liikmesriikidele esialgse kompromissettepaneku.
13. 12. mail 2022 tutvustas komisjon konkurentsivõime ja majanduskasvu töörühmas määruse ettepanekut toetavat töödokumenti. Töörühm saab alustada kompromissettepaneku läbivaatamist artiklite kaupa ja jätkab seda käesoleva poolaasta lõpuni.

14. Samal ajal kohtus teaduse töörühm viis korda, et arutada ühisettevõtete loomist programmi „Euroopa horisont“ raames käsitleva määruse (EL) 2021/2085 muutmise ettepanekut.
1. aprillil 2022 korraldas eesistujariik veel mitteametliku tehnilise seminari.
15. 25. mai 2022. aasta koosolekul võttis alaliste esindajate komitee teadmiseks eduaruande kavandi (dok 9177/22), et esitada see konkurentsivõime nõukogule 9. juuni 2022. aasta istungil.

III. PEAMISED POLIITILISED KÜSIMUSED

16. Töörühma tasandil seni peetud arutelude põhjal märkis eesistujariik, et liikmesriigid on pidanud tervitatavaks üldist eesmärki tugevdada Euroopa pooljuhiökosüsteemi ja tarnete vastupidavusvõimet selles valdkonnas. Siiski säilitavad nad komisjoni ettepaneku suhtes üldise analüüsi reservatsiooni.
17. Liikmesriigid on andnud panuse ettepaneku üle peetavasse konstruktiivsesse arutellu. Sellega seoses näisid kõige tundlikumad poliitilised küsimused järgmised.

a) Kiibialgatus ("Chips for Europe initiative")

Mõned liikmesriigid kutsusid üles selgemalt eristama kiibialgatuse eesmärgi, komponente ja meetmeid. Üksikasjalikumalt kirjeldati Euroopa kiibitaristu konsortsiumi staatust, saamata selles etapis siiski selgeid suuniseid. Lõpuks palusid mõned liikmesriigid täpsustada pooljuhtide pädevuskeskuste valimise menetlust ja nende seost ülejäänud ökosüsteemiga.

b) *Esimeste omataoliste põhimõte*

Liikmesriigid palusid selgitusi ettepaneku ja kavandatava määratluse kohta.

Teatavad riigid seadsid kahtluse alla ka integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhitehase staatuse lisaväärtuse. Samuti võiks arutada liikmesriikide osalemist staatuse andmise menetluses. Osa liikmesriike kutsus üles tugevdama liikmesriikide rolli selles protsessis, rõhutades samal ajal, kui oluline on piirata halduskoormust, kaitsta edastatava teabe konfidentsiaalsust või võimaldada kandideerida konsortsiumidel. Komisjoni, Euroopa pooljuhinõukoja ja liikmesriikide roll selles protsessis on endiselt selgitamist vajav ülesanne.

Paljud liikmesriigid rõhutasid veel kord, kui oluline on säilitada siseturul võrdsed tingimused. Samuti väljendasid nad muret selle pärast, et toimuma võib hakata nn võidujooks toetustele.

Kohaldamisala osas soovisid mõned liikmesriigid, et abikõlblikud tegevused hõlmaksid pooljuhtide väärtusahelat laiemalt. Mõned soovisid ka seda, et määruse eelnõus käsitletaks väljakutset arendada liidus üheaegselt praeguse põlvkonna ja väljakujunenenumaid kiibitehnoloogiaid.

c) *Reageerimine pooljuhisektori kriisiolukorrale*

Esialgsetest aruteludest sellel teemal nähtus vajadus edasiste põhjalikumate arutelude järele, et selgitada komisjoni rolli ja volitusi kriisimehhanismis.

Aruteludes rõhutati vajadust selgitada erakorraliste vahendite toimimist, olgu siis tegemist teabenõude-, prioriteetellimus-, või ühisostumehhanismiga

Mitu liikmesriiki on juhtinud tähelepanu vajadusele tugevdada liikmesriikide rolli nende mehhanismide kasutamisel. Liikmesriigid toetasid ka ettevõtjatele lisatagatiste kehtestamist, nõudes õiglast hinnakujundust käsitlevaid sätteid, mis oleks ajaliselt piiratud ja liidu huvides. Paljud liikmesriigid toetasid vajadust proportsionaalse raamistiku järele, mis piiraks turule sekkumist.

18. Teadusuuringute tööühmas toimunud aruteludes toodi välja kaks peamist läbirääkimisteemat.

- Rahalised aspektid: komisjoni ettepanekus on liidu rahaline toetus Euroopa kiibialgatusele kiibiühisettevõtte tegevuse jaoks 4,175 miljardit eurot, samas kui Peamiste Digitehnoloogiate Ühisettevõttele ette nähtud rahaline toetus oli 1,800 miljardit eurot. Ühest küljest tekitab selline kasv küsimusi rahaliste vahendite ümberjaotamise kohta programmide „Euroopa horisont“ ja „Digitaalne Euroopa“ vahel mitmeaastases finantsraamistikus. Teisest küljest nõuab see liikmesriikidelt ja erasektori partneritelt uusi rahalisi jõupingutusi, sest liidu rahaline osalus katab ühisettevõtte haldus- ja tegevuskulud tingimusel, et sellele summale lisandub vähemalt samaväärne panus muudelt liikmetelt kui liit (vastavuse põhimõte).

- Juhtimise aspektid: üldiselt saab Euroopa kiibialgatuse kiibiühisettevõtte tegevuse jagada kolme kategooriasse: a) tootmisvõimsuse suurendamine; b) Euroopa kiibialgatusega vahetult seotud teadusuuringud ja innovatsioon; c) muude kui Euroopa kiibialgatuses osutatud digitehnoloogiatega vahetult seotud teadusuuringud ja innovatsioon. Mis puudutab tööprogrammi vastuvõtmist juhatuse poolt, on komisjoni ettepanekus sätestatud, et tootmisvõimsuse suurendamise tegevustes on hääleõigus ainult komisjonil ja liikmesriikidel. Siiski tuleb veel selgitada erasektori partnerite hääleõigust Euroopa kiibialgatusega vahetult seotud teadusuuringute ja innovatsiooni puhul.

19. Kuigi on tehtud märkimisväärseid edusamme, jätkuvad konkurentsivõime ja majanduskasvu töörühma edasistel koosolekutel põhjalikud arutelud ettepaneku sisu üle. Võttes arvesse ettepaneku keerukust, aga ka selle tähtsust kõrgetasemelise Euroopa ökosüsteemi jaoks, mis tagaks liidu kiibivarustuskindluse ja arendaks uusi turge Euroopa tipp tehnoloogiate jaoks, on vaja teha täiendavat tööd tehnilisel tasandil, enne kui nõukogu saab teha poliitilise otsuse, millele käesolev aruanne peamiste poliitiliste küsimuste määratlemisega kaasa aitab.
20. Eesistujariik leiab sellegipoolest, et käesolev eduaruanne on tasakaalustatud kokkuvõte ettepaneku läbivaatamise käigus tõstatatud peamistest poliitilistest küsimustest.

IV. KOKKUVÕTE

21. Nõukogul (konkurentsivõime) palutakse käesolev eesistujariigi eduaruanne teadmiseks võtta.